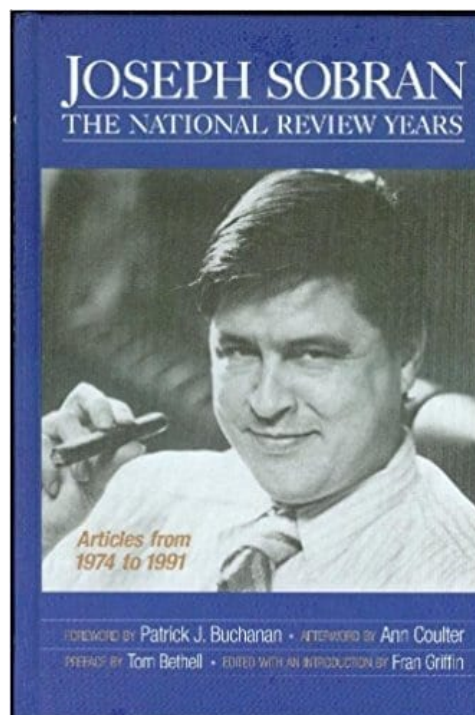

Joseph Sobran: The National Review Years. (Vienna, Virginia: FGF Books, 2012.)

Autor: Paul Gottfried

Nedávno se mi do rukou dostala konečná podoba sbírky vybraných esejí a knižních recenzí nepřekonatelného Joea Sobrana (1946-2010). Příspěvky v antologii vycházely v době, kdy Joe psal pro *National Review*, tedy od roku 1972 až do roku 1993, kdy byl tento svazek pro údajně neslučitelné politické rozkoly zpřetrhán. Eseje jsou dále zpřístupněny předmluvou Pata Buchanana, doslovem Ann Coulterové, úvodem Toma Bethella a podařeným průvodním slovem vydavatelky Fran Griffinové. Na obálce je pak vyveden Joe v nejlepších letech, elegantně ustrojen a po menckenovsku pokuřující doutník

Jedním z pozitiv této antologie jistě je, že brilantního společenského komentátora ukazuje mimo konfrontační kontext, v němž vynuceně prožil větší část posledních dvou desetiletí svého života. Následkem jeho konfrontace s americkou sionistickou lobby, která vyústila v sérii Sobranových kritických sarkastických poznámek k židovskému vlivu v médiích, se Joe ocitl v profesní a – s výjimkou hrstky opravdových přátel – také společenské izolaci. Neprávem ho nařknuli také z popírání holokaustu, čemuž se dost možná mohl vyhnout, kdyby nepromluvil – jakkoliv na zcela jiné a nesouvisející téma – na konferenci pořádané revizionistickým *Journal of Historical Review* v roce 2002.

Údery by ale dopadaly tak jako tak – Joe se totiž pustil do křížku s mocným nepřítelem, jemuž se silou zbraní ani zdaleka nemohl vyrovnat. Několik posledních let jeho bohužel nepřiliš dlouhého života mu ztrpčily i zdravotní obtíže a vybavuji si, že Joe v té době při každém dalším našem setkání působil sešleji a unaveněji. Jak mi ale bylo řečeno, svou duševní

bystrost a obratný jazyk si udržel až téměř do samého konce.

V tomto sborníku se však setkáváme s politickým a společenským komentátorem vládnoucím v naší generaci dle mého mínění nedostižným jazykovým citem. (A do toho počítám i Buckleyho, který to i přes všechny své osobní nedostatky se slovy skutečně uměl – přesto se ale nevyrovnal redaktorovi své publikace, kterého vykopl na dlažbu, aby se tím zavděčil vysoce postaveným přátelům.)

Konzervativní hnutí se dopustilo skutečně kolosálního přešlapu, když ze svých řad vypudilo ty nejnadanější autory. V Sobranově případě pak hodili přes palubu pozoruhodného stylistu, který velmi jasně a bez nadbytečných slov dokázal vystavět i velice komplexní teologické či ústavní argumenty,

Ne že by snad Joe psal o něčem, čemu by se zbytek redakce NR vyhýbal: řada jeho oblíbených témat – pokrytectví liberálů, katolická ortodoxie, hédonismus moderní kultury či pozitivní stránky kapitalismu – se v té době objevovaly v konzervativních publikacích vcelku běžně a Joeova jedinečnost tak rozhodně nespočívala v tom, že se zabýval právě jimi. Čtenáře si získával spíše svým epigramatickým stylem psaní a nonšalancí, s níž jakoby mezi řečí přicházel s pronikavými a hlubokomyslnými postřehy. Boj s mnohými z Joeových protivníků z před třiceti let pak vedeme i my dnes – přestože někteří bojovníci byli nahrazeni novými.

Pro mě osobně jsou pak asi nejzajímavější ty části sbírky, kde se Joe věnuje vzestupu politické korektnosti. Z jeho postřehů bylo zřejmé, že si tohoto problému ne vždy byl jasně vědom, a ještě roku 1977 v článku o televizní adaptaci *Kořenů* Alexe Haleyho přiznával autorům seriálu i přes zásadní nepřesnosti a přehánění dobrodiní pochybnosti:

Pozitivní hodnotu *Kořenů* vidím v tom, že americkým černošům nabízejí legitimizující rodokmen, léčivý mýtus a prospěšný stereotyp přijatelný pro obě rasy, protože zároveň posiluje černošské sebevědomí, aniž by příliš zveličoval bělošskou vinu.

Skutečnými monstry tak podle producentů snad byli jen obchodníci s otroky a jejich majitelé, ale moderní běloši měli být z obliga – tak to alespoň na Joea v roce 1977 působilo. V témže článku ale poznamenává, že jistí kritici z *New York Times* připisují unikátně ohavnou formu bigotnosti všem bělochům:

Tvrdit, že bělošské lpění na zbytcích kmenových instinktů je něčím jedinečným, znamená dopouštět se zásadního omylu: ve skutečnosti se totiž odlišujeme mírou, v níž si ceníme lidské schopnosti transcendence.

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

Jeho smířlivý postoj se však časem měnil, což bylo patrné i z jeho komentáře k rasovému incidentu, k němuž došlo 20. prosince 1986 v bělošské enklávě newyorského Queensu Howard Beach. Opilí bělošští výrostci tam napadli tři mladé černochoy, kteří do čtvrti přišli odjinud. Jeden z černochoů se ve zmatku rozběhl do silnice a byl zabit autem. *The New York Times* a všechna liberální média se okamžitě vybičovala k naprosté hysterii a mluvila o vlně protičernošského násilí, která zaplavila Ameriku. Joe poznamenal, že lidé, kteří událost v Howard Beach troufnou označit za v zásadě ojedinělý incident, jsou v médiích bez dalšího onálepkováni jako „bigotní“.

Joe zde přichází s jedním ze svých později nejproslulejších postřehů:

Je sice přípustné vidět rasu, ale jedině na podporu progresivního argumentu. Povoleno je dokonce i negativní rasové zobecňování – pokud tedy směřuje proti bělochům.

Co víc, přestože si pomocí stereotypů vykládá svět a jeho fungování většina lidí, jen sociologové a další pověřeni progresivci nově smějí mluvit o:

... specifických formách skupinového chování... „Bigotním člověkem“ je tak je dnes někdo, koho přistihnou při výkonu sociologie bez povolení... ideologie tabu vychází z všudypřítomnosti předsudků... těsně pod povrchem... ve všech zákoutích jazykových idiomů, podobně jako starší fyzika předpokládala, že veškerá neprobádaná zákoutí kosmu vyplňuje éter. Soudí, že tam musejí být, takže tvrzení jeho přítomnosti pro ně bez výjimky bývá uvěřitelné. „Občanská práva“ dnes vycházejí z presumpce viny – bělošské viny. Pokud nepochodujete v pevném šiku s progresivním konsenzem, jste automaticky bigotní – a břemeno prokázat opak leží na vás.

Jakkoliv mohou tyto závěry modernímu čtenáři připadat samozřejmé, pro Joea to tehdy byla ještě *terra incognita*. Prostě mu „jen“ docházela trpělivost s v médiích všudypřítomným protibělošským, protikřesťanským podtónem a začínal si stěžovat na nehoráznost dvojího metru uplatňovaného na různé skupiny. Poprvé se Joe této hereze dopustil na poli rasových vztahů, zanedlouho se však pustil do vod ještě nebezpečnějších, když promluvil o židovských liberálech a sionistickému vlivu v médiích.

Zbytek, jak praví klišé, už je známá historie...

Vzpomínka na Joea Sobrana z pera Paula Gottfrieda původně vyšla na webu Taki's Magazine 1. října 2012.